

смъртта, изземвайки в слепотата си нейната роля и издигайки като крепостни стени грамади от трупове – то тогава какъв смисъл имат всички човешки усилия? Стиховете за смъртта приравняват безумеца, който подпомага смъртта, дирейки спасение от нея, и онзи, който е запалил свещта на „добродетел кротка“ – като това приравняване не е свързано с морално безразличие, а със съзнанието за пълната безсмисленост на жестовете и на единия, и на другия – но и с презрение към тях, тъй като причината и на кръвнишкото насилие, и на добродетелното смирение е една и съща – *страхът от смъртта*, бягането от нея, жалките опити да се спасиш по един или друг път, да се укриеш от вездесъщото ѝ пришествие. Затова *всички* бягащи от смъртта са в еднаква степен и в един и същи смисъл жалки – те са „молепсани страхливци“.

Докато поетът споделя тяхното бягство от смъртта, той бива преследван от нейните кошмари – и я вижда в сънищата си в нейния класически, да не кажем направо банален облик:

И в сънища нерядко

*аз виждах този призрак: из тайния предел
на ада скелет, идещ в нощ – черна плащеница,
самата нощ, бих казал, наметната повихрил
над плахата вселена; – с размахана коса
по всички хоризонти, всемоощна, безпощадна,
на молния подобна.*

Въпреки че споделя този общ за всички живи същества кошмар, поетът се чувства различен от търсещите спасение от смъртта зад крепостни стени, купчини трупове или добродетели – той няма какво да губи, тъй като е „несретник безприютен“ – и тъй като нощта, с която в горните стихове се е идентифицирала смъртта, е неговото естествено обиталище (нека прочее си спомним, че преходът между ранните стихове на Яворов и „Безсъници“ -те се осъществява чрез една знаменателна и знаменита в историята на българската поезия поема, наречена „Нощ“) – той е „в тъма самси изгубен“. Забележителен е обаче моментът на трансформация на смъртта – това е моментът, в който се казва: „аз гръдно викнах песен“ – т.е. ставането поет. Тъкмо то се превръща в своеобразна инициация, която позволява да бъдат прозрени други образи на смъртта, други нейни същности и функции – независимо дори от факта, че това виковане на песента има доста малодушно основание: „да заглуша страхът/ обладал ми душата“.

Песента преобразява – както този „ужасен призрак“ на смъртта, така и самия поет. Тя е самата възможност да видиш лице в лице смъртта,